

DOV BOTLEK SPIJKENISSE

CLUBKRANT

2016-NR.3 HET HERFSTNUMMER

Wij zijn ook te vinden op: WWW.DOVBOTLEK.NL

DOV Botlek Evenementen

Voorzitter

Peter Blanker

voorzitter@dovbotlek.nl

Secretaris

Adri Broersen

secretaris@dovbotlek.nl

Penningmeester

Michael Ruisch

penningmeester@dovbotlek.nl

Rekeningnummer

Rabo Bank Hoeksche Waard
NL59RABO012.54.77.805

Bestuursleden Algemeen

Angelo Eikmans

Martin Ruisch

Opleidingscoördinator

Vacant (tijdelijk via bestuur)

Redactie clubkrant

Kopij SVP mailen naar:

Max Mersel

MaxMersel@Gmail.com

Website

www.DOVBotlek.nl

Evenementen commissie

DOV.evenementen@Gmail.com

Van de redactie

Heb veel mailtjes en WhatsAppjes voorbij zien komen deze lange "DOV-zomer-vakantie" over te maken duiken, maar helaas geen verslagen of foto's daarvan ontvangen in mijn mailbox!! Behalve van Peter en Adri, mijn trouwe schrijvers. Vandaar dat ik zelf wat heb moeten zoeken op internet, een onuitputtelijke bron overigens. Van Adri veel leden wisselingen ontvangen, gelukkig ook nieuwe aanmeldingen, zoals Jaco, Laura en Vincent (zie voorpagina), opdat we een dynamische vereniging blijven met actieve leden en ook het zwembad optimaal gebruikt kan worden.

Gaarne uw kopij en foto's vóór 1 december mailen naar: **MaxMersel@gmail.com** voor het volgende "Winternummer"

Beste duikvriend(in)

Het doet mij deugd dat ik afgelopen morgen 3 nieuwe leden heb mogen inschrijven bij de NOB.

Alle 3 van harte welkom bij onze club.

Het zijn **Laura en Vincent Maissan**. Bij sommige van jullie wel bekend van de duikschool Maidiving in Hoogvliet.

En **Jaco Heuvelman**. Deze heer is afgelopen zomer meerdere keren mee geweest op de vrijdagavond duiken.

Adri Broersen

Secretaris DOV Botlek.

Wetenschappers ontdekken haai die mogelijk 392 jaar oud is

Deense onderzoekers hebben een Groenlandse haai ontdekt die mogelijk 392 jaar oud is. De wetenschappers zeggen dat de haai ook 120 jaar ouder of jonger kan zijn. Ze concluderen dit op basis van de grootte van de haai.

Dat staat in het wetenschappelijk tijdschrift Science.

De haai is het oudste gewervelde dier dat ooit is ontdekt. Tot nu werd aangenomen dat de oudste diersoort in deze categorie de Groenlandse walvis betrof. Die kan ongeveer tweehonderd jaar oud worden. De biologen van de Universiteit van Kopenhagen hebben overleden Groenlandse haaien onderzocht en konden door het gebruik van koolstofdatering de leeftijd van de dieren bepalen.

Door het testen van atoomwapens onder water in 1955 is er koolstof-14 (een isotoop dat gevormd wordt door een kernreactie red.) terecht gekomen in het eco-systeem. Dit is terug te vinden in het lichaam van dieren die rond 1960 zijn geboren. Aan de hand daarvan kon de leeftijd van de dieren mede bepaald worden. Ze vergeleken de leeftijd met de groei van de haaien en konden zo bepalen hoe oud een haai ongeveer is bij een bepaalde lengte. Een Groenlandse haai groeit ongeveer een centimeter per jaar.

Gemiddeld waren de 28 onderzochte Groenlandse haaien 163 jaar, schrijven de biologen.

De haai kan ongeveer 5 meter lang worden en is daarmee een van de grootste vleesetende haaien. Ze komen vooral voor in de Noord-Atlantische Oceaan en de Noordelijke IJszee.

De dieren danken hun hoge leeftijd waarschijnlijk mede aan hun voorkeur voor diepe wateren, waar het slechts een paar graden boven nul is. Dat zou resulteren in een tragere stofwisseling, waardoor dieren ouder worden.

Door: [NU.nl](https://www.nu.nl)

Hallo.

De vakantie is voorbij en de zwembad trainingen gaan weer beginnen. Ook zonder dat Max het heeft gevraagd een stukje van de secretaris. Op zich heb ik heel weinig te melden anders dat ik jullie al via de mail heb laten weten dat **Shane** heeft moeten besluiten om onze vereniging te verlaten. Hij is/gaat verhuizen naar Zeeland en vrijdags naar Spijkenisse te rijden vond hij net iets te ver. Heb via de app regelmatig berichten binnen zien komen om te duiken, maar heb daar door verschillende omstandigheden niet aan mee gedaan. Ben wel wezen snorkelen in Kroatië en daar in kraakhelder water de nodige visjes gezien. Ook vanuit het bestuur is er weinig tot niets mede te delen dus het wordt deze keer een erg kort stukje. Volgende keer wellicht wat meer.

A3

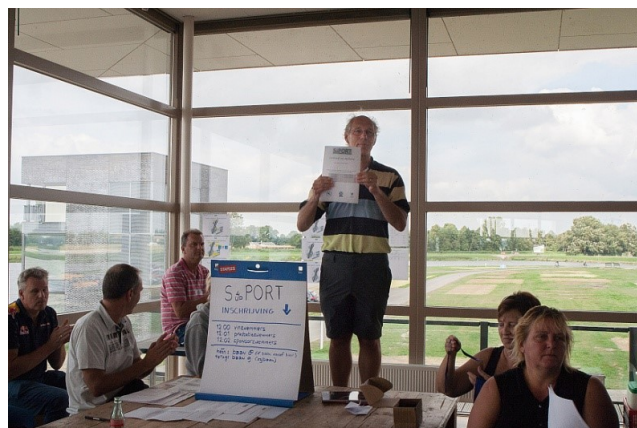
Sport4Support

Op zaterdag 3 september 2016 organiseerde Orka'97 samen met de Reddingsbrigade Waddinxveen het evenement

Sport4Support. De deelnemers kunnen zich hierbij inschrijven voor of een vinzwemwedstrijd, een prestatie zwemtocht of sponsorzwemmen voor een goed doel. Plaats van handeling was de Prins Willem Alexander roeibaan in Rotterdam-Zevenhuizen.

Zo'n 50 zwemmers genoten van het mooie weer en de aanmoedigingen.

Onder hen zeven vinzwemmers en een speciale vermelding voor Jade Arts die minimaal 200 euro bij elkaar zwom voor Lymph & Co. Vanuit een bootje van de reddingsbrigade gaf wethouder Joke Vroegop (gemeente Zuidplas) het startsein. (foto's gemaakt door Marly Smit)

Duiken op vrijdagavond

Volgens mij wordt er flink gedoken en gesnorkeld, ik zie elke week wel berichtjes dat er plannen zijn en dat er ook gedoken is. Wellicht is het een idee om al eerder in de week aan te kondigen of en wie er wil duiken zodat meer mensen ook aan kunnen haken. Ik krijg nu wat signalen dat er veelal pas op donderdag of zelfs op vrijdag duidelijkheid is dat er gedoken wordt. Uiteraard heb je slechts twee duikers nodig, maar als clubduik is hoe meer zielen hoe meer vreugd zeker dubbel waar. En mogelijk dat er zich dan ook mensen als duikleider aanmelden.

Onderwatersport veilig!
Peter

Beste leden.

Net voor mijn vakantie had ik een mail verstuurd met de vraag of er interesse was om weer eens te gaan **BBQ en in Vlaardingen bij Zie Zo**.

Hierbij had ik gelijk gevraagd welke data er voor jullie mogelijk waren in November.

Op deze mail zijn een paar reacties binnen gekomen. Gezien de naderende november maand en de benodigde reserveringstijd hebben we de datum nu vastgesteld op **19 november**.

We hebben een aantal tafels gereserveerd en deze zijn bij langen na nog niet vol dus geef je op hoe meer zielen hoe meer vreugd zeg ik altijd maar.

Ik zie jullie aanmelding dan ook graag z.s.m. tegemoet .

Met vriendelijke groet.

Michael Ruisch

11-SEP-2016 - De Vorskwab is een apart uitziende, zeldzame vis die op de Nederlandse Rode Lijst Vissen staat. De soort werd de laatste 15 jaar als sterk afgenomen beschouwd. De afgelopen weken werd deze soort echter meerdere keren waargenomen in het Grevelingenmeer.

Een onverwachte ontmoeting. Het is zaterdagmiddag 3 september, omstreeks 15.00 uur. In het Grevelingenmeer bij Dreischor, op de duiklocatie 'Het Gemaal', gaan een aantal duikers te water. Op een diepte van circa 8 meter ontdekken ze een donker hol. Wanneer ze daar hun duiklamp op richten, zien ze in een flits twee grote verschrikte ogen in een brede zwarte kop. Het dier waaraan de ogen toebehoren schiet direct dieper het hol binnen. Wanneer de duikers het hol wat beter bekijken, blijkt er nog een andere uitgang te zijn. Ook hier worden ze aangestaard door grote ogen, die duidelijk toebehoren aan een vis. Dit exemplaar (links onder op onderstaande foto) blijft echter stoïcijns op dezelfde plek liggen. Plots verschijnen in deze uitgang ook de ogen van het exemplaar dat ze al eerder zagen. Nog steeds onrustig zwemt dit dier meerdere rondjes in het hol, waardoor een hoop bodemmateriaal opwervelt. Langzamerhand wordt ook dit dier rustig en als de nieuwsgierigheid eenmaal de overhand krijgt, komt het zelfs nog wat verder naar voren en blijft boven zijn of haar partner 'hangen'. Zo kunnen de duikers vaststellen dat het om een tweetal vorskwabben gaat, met als beloning voor het geduld onderstaande foto.

Paartje Vorskwabben in het Grevelingenmeer, waargenomen op 3 september 2016 in het Grevelingenmeer bij Dreischor (Bron: Alinda Versluis)

Uiterlijk

Vorskwabben (*Raniceps raninus*) lijken op heel grote kikkervissen. De dieren zijn gemiddeld 20 centimeter, maar kunnen tot 35 centimeter lang worden. Het lijf wordt naar achteren toe smaller. Opvallend in de grote brede kop zijn de relatief grote ogen en de bek met dikke lippen. Kenmerkend is verder de draad onder de kin. De dieren zijn glimmend donkerbruin tot zwart van kleur, vaak met een blauwe weerschijn. De buik is grijs. De binnenkant van de lippen is vaak opvallend wit. De tweede rugvin en de anaalvin lopen helemaal door tot bijna aan de staart, terwijl de eerste rugvin juist zeer klein is en slechts uit drie korte stralen bestaat. Qua vorm is de Vorskwab hooguit te verwarren met de Slakdolf, maar deze laatste heeft géén kindraad en blijft ook veel kleiner.

Vorskwabben zijn zeevissen. Ze leven van kleine kreeftachtigen, wormen en visjes, die ze doorgaans 's nachts vangen. Dan verlaten deze relatief trage zwemmers hun schuilplaatsen. De dieren leven merendeels solitair. Alleen in de paartijd, van mei tot september, leven ze in paartjes. Na de paring zweven de bevruchte eitjes omhoog naar het oppervlaktewater. Na een week zijn deze getransformeerd tot larfjes. Die groeien uit tot jonge visjes, die bij een lengte van twee centimeter, weer terugkeren naar de bodem.

In tegenstelling tot veel andere vissoorten heeft de Vorskwab een relatief klein verspreidingsgebied. Dit loopt vanaf IJsland en Midden-Noorwegen via de westelijke Oostzee langs de Europese kust tot aan Bretagne en rond de Britse Eilanden. Nog zuidelijker komen ze voor tot aan Portugal, maar daar komen ze beduidend minder voor. Nederland ligt in het centrum van het verspreidingsgebied.

Tot de zeventiger jaren van de vorige eeuw werd de Vorskwab maar weinig gevangen. Er bestond zelfs twijfel of de soort zich wel in onze wateren voortplantte. Nadat het duiken met perslucht zijn intrede deed, kwamen er ook incidentele waarnemingen van duikers. Eén van de eerste waarnemingen stamt uit mei 1975 bij gemaal Dreischor, vier jaar na de afsluiting van de Grevelingen. Op dezelfde locatie waar ook nu het beschreven paartje Vorskwabben werd gefotografeerd, werden toen 6 jonge exemplaren waargenomen. In hetzelfde jaar werden ook circa 60 jonge Vorskwabjes van 2 tot 3 centimeter gevangen in het Grevelingenmeer. Vanaf dat moment bestaat er geen twijfel meer of de soort zich ook in onze wateren voortplant. Duikers melden de soort vooral van het Grevelingenmeer en de Oosterschelde. Daarbij gaat het meestal om individuen die langzaam in relatief grote hopen in veenbanken rondzwemmen, of stil 'hangen' onder overhangende veenbanken.

Vanwege hun grotendeels verborgen leefwijze is het logisch dat de dieren niet vaak met traditionele vismethoden gevangen worden.

De kans om tijdens en duik een Vorskwab aan te treffen is duidelijk het grootst in het Grevelingenmeer. In de Oosterschelde ligt de trefkans lager. In de Waddenzee, bij Texel en bij de Eemshaven, zijn door duikers geen Vorskwabben waargenomen. Op de Noordzee in wrakken wel, maar hier ligt de trefkans veel lager dan in de Zeeuwse Delta. Het Grevelingenmeer en de Oosterschelde vormen voor ons land dus de belangrijkste leefgebieden voor deze aparte vis.

Vorskwab van duiklocatie de Nieuwe Kerkweg (Grevelingenmeer) uit 2008. Die soort was toen al flink afgenomen. In de jaren daarna werd de soort nog minder gezien (Bron: Godfried van Moorsel)

Populatie-veranderingen

Dankzij het [Monitoringproject Onderwater Oever](#) (MOO) met sportduikers, kon voor de periode 1990 tot en met 2015 worden berekend dat de trefkans in het Grevelingenmeer met meer dan 85% was afgenomen. Voor de Oosterschelde gold zelfs een afname van meer dan 95%. Deze afnames zijn vooral het gevolg van afnames in populatie-aantallen. Het aantal geschikte verblijflocaties lijkt immers stabiel gebleven.

Teruggang, Rode Lijst, herstel?

Tot op heden is niet duidelijk waardoor de populatie-afname is veroorzaakt. De gemeten afname in combinatie met het beperkte voorkomen in onze wateren hebben er wel toe geleid dat de Vorskwab in 2015 als 'Bedreigd' werd opgenomen in de [Rode Lijst van Nederlandse Vissen](#)

De afgelopen weken kwamen er bij Stichting ANEMOON meer dan 10 meldingen van Vorskwabben binnen, alle uit het Grevelingenmeer, maar niet alleen van Dreischor. Meerdere keren ging het om paartjes. Dit zou kunnen wijzen op voortplanting en een beginnend herstel van de populatie.

Even een paar korte mededelingen van de Voorzitter.

Ons badgegebruik is wat gewijzigd. Jullie hebben al kunnen zien dat er af en toe instructie wordt gegeven door Vincent Maisen (maidiving Hoogvliet). Daarnaast is het aantal beoefenaren van ow rugby te klein geworden omdat Shane naar Zeeland is verhuisd. Ruud, Jos, Jeroen en Piet hebben daarop te kennen gegeven helaas op te gaan zeggen. Als bestuur spreken we regelmatig over het badgegebruik, het ledenaantal en hoe we zo optimaal mogelijk de middelen en kosten kunnen inzetten. We proberen zo goed mogelijk iedereen tegemoet te komen en er is veel mogelijk. Heb je specifieke wensen, laat het vooral weten!

Voor de zwembadavonden geldt dat al het badgegebruik met de ingeroosterde trainer van die avond wordt afgestemd. Scubadoe, rugby, andere opleidingen worden dus altijd in overleg met deze trainer afgestemd.

6 November NK onderwatervoetbal in Lisse

Op zondag 6 november 2016 vindt het vijfde Nederlands kampioenschap onderwatervoetbal plaats. Dit jaar wordt het georganiseerd door NOB duikvereniging De Guppen uit Lisse, de winnaar van vorig jaar. De wedstrijden zullen live te volgen zijn op een groot scherm, dus ook toeschouwers zijn welkom!

Onderwatervoetbal wordt gespeeld met perslucht, maar zonder vinnen. De voetbal is gevuld met zout water en voor de rest lijkt het spel op

gewoon voetbal. Er wordt gespeeld over de breedte van het bad. Teams bestaan uit 3 spelers met maximaal 2 reserve. De locatie is zwembad De Waterkanten in Lisse.

Voor wie?

Iedereen met een geldig duikbrevet mag meedoen, schrijf je in met een team van 3 tot 5 spelers. Een medisch keuringsbewijs/formulier is verplicht. Deelname is op eigen risico. Ook kunt u reclame maken op dit evenement, neem voor sponsoring contact met ons op.

Contact

Voor vragen en inschrijvingen kunt u contact opnemen met: 085-2735333 of nkonderwatervoetbal@deguppen.nl

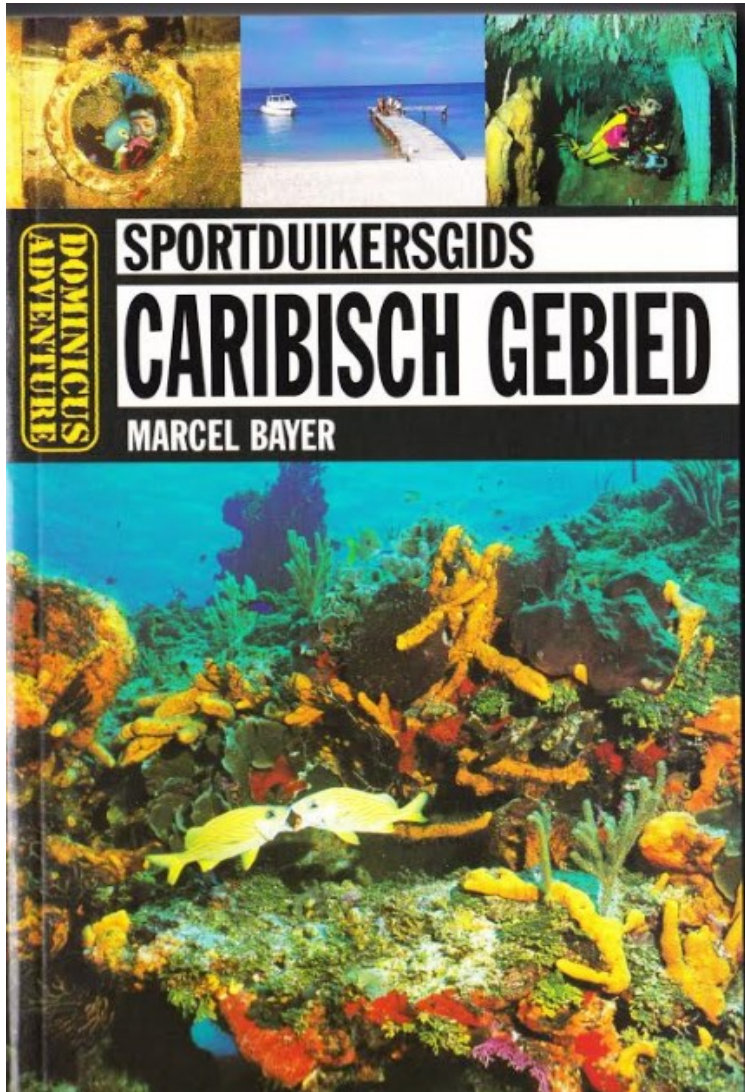
Ludieke sponsoractie van het NK Onderwatervoetbal

De Guppen heeft een grote partij duikgidsen van het Caribisch gebied te koop. En iedereen die het NK sponsort vanaf slechts 1 euro, of meer, krijgt een gids!

Als je wilt sponsoren (of gewoon graag de duikgids wilt) maak dan je sponsorbedrag over naar NL12 INGB 0001 4457 83, onder vermelding van: [[@aanpassen](#) bijvoorbeeld: naam duikvereniging, je naam, Sponsoring NK Duikgids]

[@hier afspraak hoe de gids bij de sponsor komt!!]

Alvast heel erg bedankt namens De Guppen!

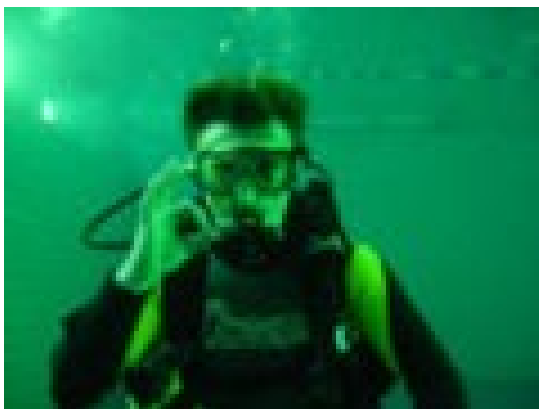
Hand/armgebaren

Over het algemeen wordt in koppels (met buddy's) gedoken, zodat er in geval van nood altijd hulp in de buurt is. Communicatie is op korte afstand ook het makkelijkst: om aandacht te trekken kan de buddy kort worden aangeraakt. Om aandacht op grotere afstand te trekken kan met een metalen object op de duikfles worden getikt. Boven water zijn de afstanden tussen duikers onderling of duikers en de boot vaak wat groter; dan wordt vaak een arm gebruikt.

De meest gangbare tekens en mijn uitleg van de waarnemingen !?

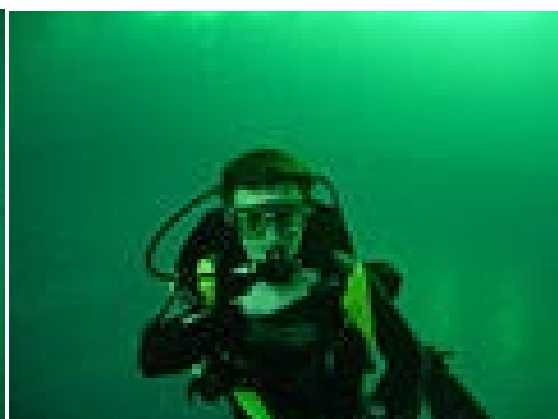

Ok? (antwoord **Ok?** **Ok** jij ook koud !!) (met 1 hand) **Ok** Ja, hoofd bevroest

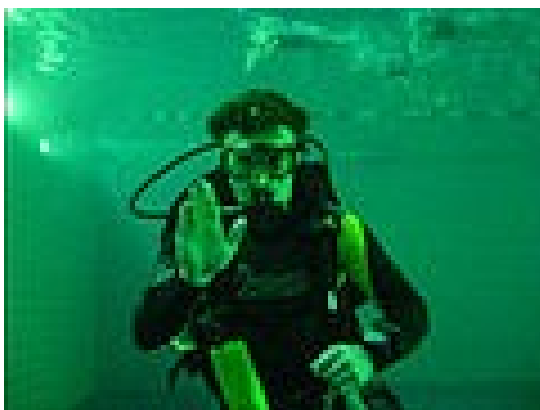
Ok? (antwoord verplicht:) **OK**

noodgeval, help ik verzuip !

er klopt iets niet (*trammelantodi.....*)

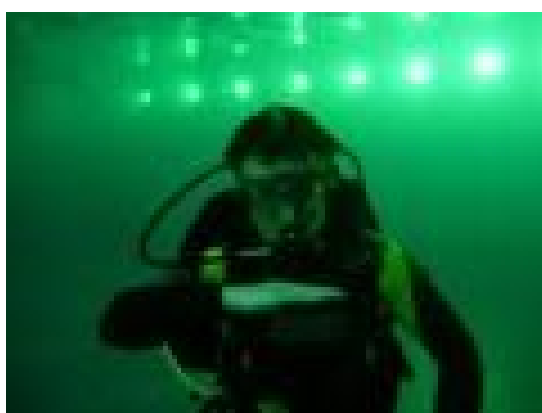
Heb geen lucht meer.....(*peuk wèg*)

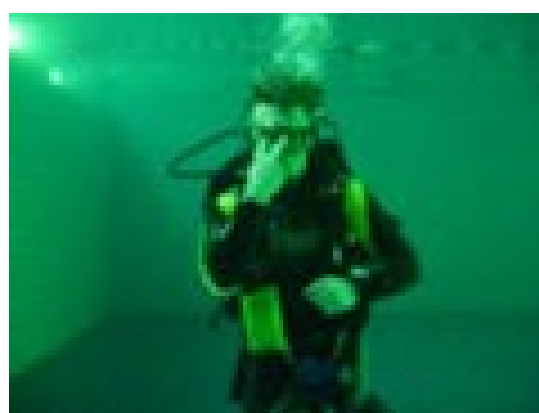
stop, blijf waar je bent en verroer je niet

gevaar ! (voor een rechtse)

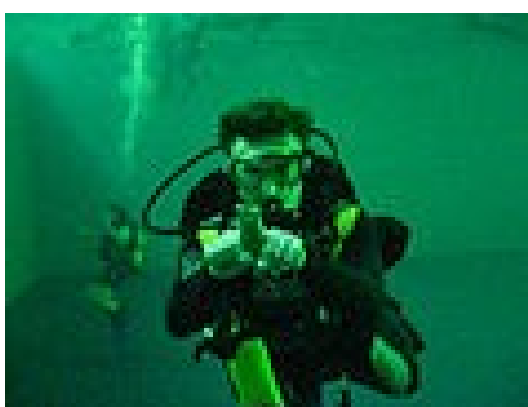
op deze diepte blijven
(niet verder afzinken)

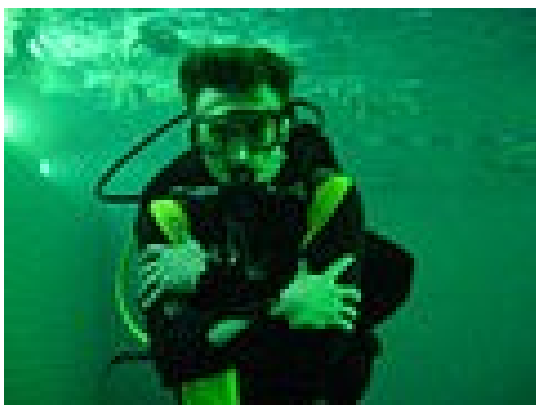
kijk (uit je doppen) -> aanwijzen wie

boot.....(kijk uit voor Maarten)

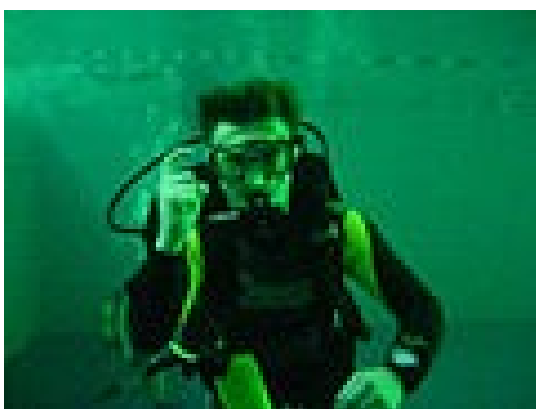
blijf bij je buddy (mantelverzorger)

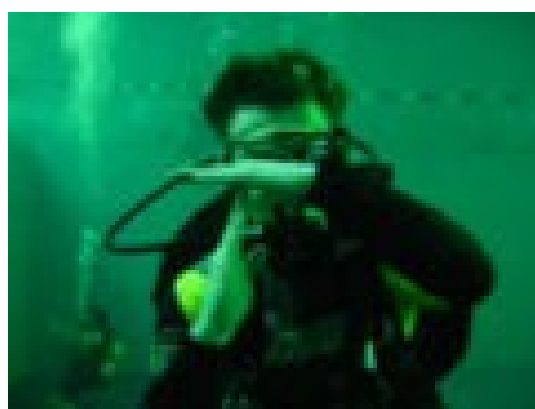
koud (aldus A3)

herhaal (Wat zeggie?)

vraagje..(PG: mag ik je handdoek lenen)

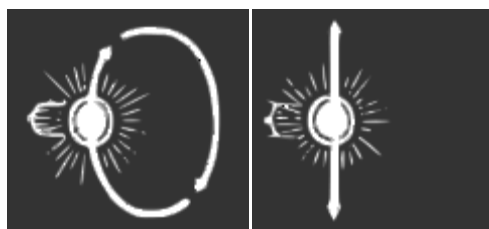
halftijd (=Time (1/2) out)

Getallen

Deze worden bijvoorbeeld gebruikt om de luchtvoorraad aan te duiden. Ook de plafonddiepte kan ermee aangegeven worden. De getallen 1-9 zijn standaard afgesproken met het opsteken van het aantal vingers.

Voor de verschillende vissen en overige beesten die onderwater leven, is een veelvoud aan tekens. Deze zijn over het algemeen lokaal in gebruik.

s Nachts of in grotten is er te weinig licht om handgebaren te herkennen. Met behulp van lantaarns kunnen de volgende tekens minimaal gegeven worden. Deze kunnen op de bodem vlak voor de duikpartner gescheten worden (in plaats van in zijn richting, aangezien dat tot

verblinding kan leiden) .

Ok? (verplicht antwoord:) **Ok** **Let op!** of probleem!

Als eenmaal de aandacht van de buddy is getrokken, dan kan op een handgebaar gescheten worden.

**Wijzigingen in e-mail adressen gaarne doorgeven
aan Adri Broersen en Max Mersel.**

De overzicht van de Zwembadtrainingen van oktober t/m 6 januari 2017

Scuba Doe	Datum	Training	Instructeur	Lesdoel
	7 Oktober	EHBDO P.U.	Maarten	Vervolg en door naar reanimatie
Henk	14 Oktober	Techniek B.U.	Ron	Oude Technieken III
	21 Oktober	GEEN		<i>Herfstvakantie</i>
<i>HALLOWEEN</i>	28 Oktober	Halloween	Evenementen Team	BRRRRRRRR...
	4 November	Techniek P.U.	Adri	Buddy-techniek
Angelo LES 1	11 November	Materiaal P.U.	Michael Martin	Het trimvest
	18 November	Techniek B.U.	Peter	Diverse Technieken
Henk/Pascal G LES 2 + P.U.	25 November	Techniek P.U.	Wilfred	Verrassing!
	2 December	Spelavond B.U.	Patty/Ingrid (Angelo)	Na afloop verrassing in clubhuis!
Henk/Maarten Les 3 + P.U.	9 December	Conditie B.U.	Pascal P	Coopertest
	16 December	Open Avond B.U. en P.U.	Bestuur	Familie / Introduik
	23 December	GEEN		<i>Kerstmis</i>
	30 December	GEEN		<i>Oudjaar</i>
	6 Januari 2017	Conditie B.U.	Arie	Rustige jaarstart

BEFORE...

AFTER

Colgate
Toothpaste

100g

